

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :Z-19809844-610-3935932
Konu :7/22780 Esas Sayılı Soru Önergesi

25/04/2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/22780
GK 99

İlgi : 06/02/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04- 1578425 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK'a ait yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevap metni ektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK

Bakan

Ek: Önerge Cevabı

7/22780 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı Cevap Metni

Sayın Faik ÖZTRAK, öncelikle şahsıma yönelik olarak Bakanlığımıza sunduğunuz yazılı soru önergeniz için teşekkür ederim.

Kapsam ve yapılan işlemlerin kayıt yöntemlerindeki farklılık sebebiyle Hazine nakit dengesi ile bütçe dengesi ayrışabilmektedir. Nakit dengesi ve bütçe dengesi arasındaki farklılığın nedenleri arasında gelir, gider ve bütçe işlemleri ile ilişkilendirilmesi zamansal olarak farklılaşan avanslar, emanetler, ret ve iadeler ile borcun ikrazından doğan alacaklar gibi muhasebe tekniğinden kaynaklanan birçok etken bulunmaktadır.

Tarihsel olarak nakit açığının ve bütçe açığının GSYH'ye oranı benzer bir seyir izlerken, son dönemde bu eğilim bir miktar farklılaşmıştır. Bu farklılığın temel nedeni, bütçe gideri oluşmasına rağmen nakden karşılanmamış deprem harcamalarıdır. 2023 yılında tahsis edilen ancak nakit karşılığı 2024 yılında ödenen deprem harcamalarından dolayı, 2023 yılında bütçe dengesinin GSYH'ye oranı yüzde -5,2 olarak gerçekleşirken, nakit dengesinin GSYH'ye oranı yüzde -2,4 olarak gerçekleşmiştir. Deprem harcamaları nakden karşılandıkça söz konusu iki denge arasındaki farkın azalması beklenmektedir. Nitekim 2024 yılında her iki denge arasındaki farkın yüzde 0,1 olarak yakınsadığı görülmektedir.

Öte yandan, bütçe gelirleri net tahsilatları yansıtırken nakit bazlı gelirler brüt tahsilatları yansıtmaktadır. Bu nedenle, nakit bazlı gelirler, merkezi yönetim bütçe gelirlerinden yüksek gerçekleşebilmektedir. Yıllar itibarıyla nakit ve bütçe gelirleri arasındaki farkın GSYH'ye oranına bakıldığında geçmiş yıllarda da benzer bir durum olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, hazine nakit dengesi ile bütçe dengesine esas teşkil eden veriler günlük bazda muhasebeleştirilmekte olup bu kapsamda gerçekleştirilen tüm işlemler, ilgili mevzuat çerçevesinde Sayıştay denetimine tabi bulunmaktadır.

Hazine kasasına giren nakit tahsilatlar nakit bazlı gelir olarak değerlendirilmektedir. Ret ve iade işlemleri gerçekleştiğinde, ilgili tutarlar nakit bazlı gider olarak istatistiklere yansımaktadır. Bütçe gelirlerine esas teşkil eden gelir tahsilatları ise brüt olarak değil, ret ve iadeler düşüldükten sonra elde edilen net gelirleri yansıtmaktadır. Dolayısıyla, gelirden yapılan ret ve iadelerin karşılanma süresi de farklılığa sebep olabilmektedir.

Her iki denge farklı yöntemler esas alınarak hesaplanmakta, söz konusu iki denge arasında geçmiş yıllara nazaran belirgin bir farklılaşma bulunmamaktadır.